

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ Н. Ненадовићъ.

ТЕЧ. V.

Овај листъ излази на табаку Вторникомъ и Петкомъ. Цѣна му е за три мѣсеца 5, а за пола годѣне 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врсте 5, крајц. за трипутъ.

№ 12.

Р у к о п и с и**ПРОТЕ НЕНАДОВИЋА,**

Мы смо гонили Турке до Чачка (прича далъ мой отаць) наша е войска была изъ саме Вальвске нахиве. Кодъ Чачка Турци насъ добро дочекаю и убию намъ 27 добры момака, но мы опетъ и Чачане и Вальвце (Турке) разтерамо и савъ Чачакъ попалимо; по томъ вратимо се у Вальво. Оно кућа што нѣе было изгорело Срби разкопаю, пендере и врата и све што се могло одвоити поодносише, и кадъ плачке неста готово сви своимъ кућама одоше, а съ нама мало остаде У то време было е у Вальву 24 паміе, и говоре да е было преко 3000 кућа турски а 200 христіански. Мы дотерамо изъ села четнике, али како се набираю ексера изъ пожара, они онда оду опетъ кући. Говоримъ я непрестано Миюшкѣ: „Пиши нека ћесаръ шалъ што пре свою войску, пакъ ћемо лакше и наше войнике у скупу држати.“ А онъ ми све одъ дана на данъ одговара: писао самъ, писаћу“ или „Войска ће скоро прећи и т. д.“ Истина поредъ границе одъ Земуна до Митровице врио е много спремне войске лежало; али то е све бадава, нема е на овой страни. У то време чуе се да ће ћесаръ Јосифъ доћи у Сремъ у манастирь Фенекъ да види где се профунта пече. На скоро после тога, поручи мени изъ Болъваца некій Арса Андреевићъ мой старый познаникъ, (онъ е рођенъ у Вальву па убио Турчина и утекао у Сремъ) да одемъ да видимъ цара. Кадъ я кажемъ Миюшкѣ да оћу да идемъ да видимъ цара, небеше му мило, него ми рече: „Останити у Вальву, а я ћу ићи у Фенекъ.“ „Немой господине Миюшко“ рекнемъ му я „него да я идемъ да видимъ цара, еръ то ми е найвећа желя, а ты си га сто пута видио.“ Я му нисамъ казао, да е мени Арса поручіо да идемъ. Миюшко нескеде никако самъ да остане, и кадъ види да самъ я наваліо да идемъ, пође и онъ, изговараюћи се да има важны послова тамо.

Одемо у манастирь Фенекъ, и я се одма састанемъ са Арсомъ Андреевићемъ, съ коимъ самъ живіо као съ братомъ. Сутра данъ одемъ са Арсомъ на еданъ доксайтъ одакле смо гледали врло много свакояки офицера у мо-

настирской порти. И я се зачудимъ (прича ми мой отаць) кадъ ме Арса запита: „Видиш-ли Алекса цара?“ „Како ћу га видити кадъ га ту нема“ одговоримъ му я и почнемъ гледати по свой порти и по свима докситима небы ли где цара могао наћи. „Оно е“ вели Арса — „царъ Јосифъ! што стои кодъ оногъ кочіяша што маже ивтовъ, и штапићемъ показуе куда кочіяшъ треба да намаже.“ — „Шта Арсо да одъ Бога наћешъ!“ повичемъ я зачућенъ — „Заръ су у васъ такви цареви? А камо му великій ћуракъ, и великій каукъ на глави, ако не великій а оно баръ као у нашегъ везира у Београду.“ Садъ рече мой булюбаша Никола Арсениевићъ изъ Вукчице кои беше са мноми дошао: „А путогъ кнеже, Богъ и душа, ваке су му ноге танке, неима ни чарапа у чизмама, но голе ноге, а мы се уздамо да и насъ оћене, а и онъ босъ иде.“ Насмея се Арса и каже: „Тако носе сви крштени цареви, а не као ваши Турци — и проче!“ Мы смо одатле гледали цара догодъ ніе у собу отишао.

Доцніе дође еданъ офицеръ къ нама, и запита: „Ко е ту кнезь Алекса?“ и Арса му одговори: „Ово е,“ и пружи руку на мене. „Хайде“ вели „зове те царъ!“ — Кадъ рече: зове те царъ, проћоше ме мрави одъ пете до перчина. Паде ми на умъ што су ми Турци приповедали: да се царъ неможе видити, и кои га годъ види, мора му одъ стра дољня устна препући. Но одма помислимъ: я видео цара у авліи и устна ми непрепуче, а и ніе страшній ни одъ едногъ београдскогъ везира. Хайде, па што Богъ да. Каза ми Арса, да неваля у скуть любви као везира, но само се гологлавъ поклонити. Кадъ ућемъ къ цару, я тако и учинимъ. Кодъ нѣга стаало е толмачъ. Пыта ме: „Есте ли вы Алекса кнезь вальвскій?“ я му кажемъ: да есамъ. — Па шта сте тамо радили; и како съ Турцьма стоите?“ — Я кажемъ да смо све добро радили да смо Турке све отерали изъ Палежа и Уба, и да смо Вальво и Чачакъ попалили. — „Ако васъ на то све наговори и подиже?“ упыта царъ преко толмача. „Господинъ Миюшко!“ одговоримъ я. — „Кои е то г. Миюшко?“ Я кажемъ да е онъ прешао и подигао насъ у име царево, и да е сада и онъ овде. Царъ спусти обрве на очі, и пошто мало поћути рече нешто немачки едномъ офицеру, кои одма одтрча на полъ. Царъ се разговарао

са своимъ толмачемъ незнамъ о чему. — Я ђутећи тако мислио самъ: „Мой господинъ Миошко наопако ти было, ти си међеръ насъ преварио, те смо као птићи безъ пера врло рано излетили изъ гнѣзда на ланавицу.“ И я се текъ сада увѣримъ о ономе, о чему самъ често сумњаю, т. е. да е то лажа нека; а я самъ мислио да е онъ најпре съ царемъ вечерао, па онда међъ насъ прешао, тако е умео лено лагати.

У томе дође съ онимъ офицеромъ и Миошко. Пыта га царъ: Тко е онъ и шта е тамо радіо, и ко га е на то послао? — Замуца мой г. Миошко „Ваше Величество . . . ваше величество . . . я самъ пнайдеръ! — па самъ видіо войску гди се спрема на Турке, па самъ узео нешто барута и еданъ добошъ, и отишао самъ кнезу Алекси те кренуо народъ и Турке разтерали.“ — царъ нешто рече немачки — а онъ се поклати па оде.

По томъ царъ Јосифъ окрете се къ мени и упита: „Кадъ сте изтерали Турке изъ Палежа, Уба, Чачка и Валѣва, куда сте ѿ терали?“ Я му на то одговоримъ сасвимъ весело, да смо ѿ терали чакъ у Соко, и Ужице, а неке чакъ преко Дрине. — „Гутъ!“ одговори царъ смѣшећи се — „а колико е до Ужице, Сокола и до Дрине одъ ваши мѣста?“ — Кажемъ му ја да одъ наше нахіе до Сокола има 4 сата, до Ужица 7 а до Дрине 8 сатій. — „А гди су њине жене и дѣца?“ упита далъ царъ — я му кажемъ да су са собомъ одвели. „А гди су ваше жене и дѣца?“ питао е далъ. — И я одговоримъ да наше жене и дѣца сѣде кодъ свои кућа. — „А кадъ Турци“ почне царъ мало узвишеніемъ гласомъ — „сместе и осигураю тамо свое жене и дѣцу, пакъ онда узияшу на свое хатове, и на васъ ударе, куда ће онда ваше жене и дѣца?“ На то му нисамъ ништа умео одговорити, до само слегнемъ раменима. Царъ примѣти на мени ту забуну и бригу, пакъ после некогъ краткогъ ђутаня рече ми сасвимъ благимъ гласомъ: „Мой драгій кнеже, я се одъ васъ и одъ тога народа уздамъ и надамъ, да ђете вы помоћи моіој войсци, мога и вашега неприятеля прогнати. Али то што сте сада чинили и бунили се, да сте текъ после годину дана, докъ бы моя войска прешла и васъ и ваше фамиліе себи за леђима оставила. Я самъ спреміо 300 000. (?) войске, и хођу и мислимъ да ваше отечество одъ Турчина очистимъ, но хође ли ми Богъ дати то незнамъ. Вы садъ идите и чувайте народъ, и уклањайте га у планине да се непороби, а моя ће брига бити за васъ“ — и даде ми сто дуката.

Тай истый данъ зовне ме Михайлѣвићъ на вечеру, съ коимъ самъ се познавао и добро живіо. При разставаку съ њиме рече ми: „Идите одма у Валѣво и чету скупляйте, и држите у скупу; я ђу вамъ послати еднога Фендрика съ неколико Фрайкора, и чувайте народъ да се непороби, а и мене ће царъ скоро послати да на Забрежю шанаць начинимъ и топове превеземъ, но треба кадъ време буде да и вы люде пошлѣте да шанаць помажу копати.“

Я одемъ у Валѣво — прича мой отаць — и опетъ почнемъ чете скупляти, међутымъ, дође Фендрикъ Іованъ Вуядиновичъ (онъ е правый Србинъ изъ Срема изъ села Товарника, чини ми се, добаръ е юнакъ и погибе после на Соколу кадъ смо на Калканъ юришили.) Тай Іованъ

доведе са собомъ око 30 Фрайкораца. Мы одемо тайно преко планине; нођу се прикучимо Бачевцима, и оданде у зору ударимо на обадва места (варошице?) и заробимо 70 душа. Турци се жестоко почеше бранити; њіовъ старешина Гуша Муста-паша узя на хата а мачъ у руке и управъ потрча сокакомъ, а Ђока Мићановићъ (изъ села Клинаца сатъ и по ниже Валѣва, кои е доцніе погдао стражмештеромъ) дочека га на средъ пута, и карабилъ опали, а Гуша падне съ коня мртвъ, а Ђока притрчи, узме њговъ мачъ одсече му главу, хата њговогъ увати и узяше. Други се Турци затворише у цамію и кулу, којма се безъ топа ништа неможе учинити, Бачевци су Дрини на обали према Осату. Стаде вика Турака изъ Босне са оне стране Дрине: „Хай браћо удрите се недайте се! ето насъ у помођъ къ вама.“ Пакъ низ-а свабрда потрчаше Дрини. Мы куће поцалисмо, роблѣ и стоку отерасмо. Златарићско пакъ роблѣ и овце повратисмо свакомъ свое; а турско роблѣ пошлѣмо у Немачку. (И я самъ ово роблѣ турско видіо кадъ су ѿ терали на Врану гди е логоръ быо, и гдѣ су сада виногради. Шанаць и логоръ на Кличевцу доцніе основанъ е; у та времена и Коча доле око Мораве подигне чете и Турке почне тући, зато и сада Моравци зову оно време „Кочиномъ краиномъ“, а за ћесара Јосифа ратъ ништа незнаду, него мисле да е Коча заратіо. Коча е быо изъ Ягодинске нахіе села Ланишта, быо е најпре добаръ свињарскій трговаць, а после добаръ юнакъ.)

Ово што ђу садъ да вамъ пишемъ, причао ми е мой отаць Алекса, да су њму њгови стари причали, а онъ ніе запамтіо: — „Кадъ су саме спаіе са царскимъ братама у Србїи быле, узимали су садъ свакогъ жита, промѣ ситне прое, десету оку; на оженѣну главу узимали су по еданъ грошъ и то се звало: главница и баптеница; 20 пара узимали су за све ситнице т. е. што се сѣе у баштама; на едну кошницу по оку меда, или наплате пошто е медъ быо; на казанъ 2 гроша; на едно маторо крме 6 пара — и кои е спаія близу свои села, дотерау му по коя кола дрва и то е быо савъ данакъ спајама. Осимъ тога плаћало се везиру порезъ на мешѣемску*) главу по сто гроша, а кадъ кадъ и повише; и цару плаћало се арачь по 3. гр. и 2. паре. Кнезови крили су главе, па кадъ у вилаету порежу све данке, долазило е по 7 или највише по 8 гр. на главу. После тога постали су читлуди, и яничари завладаю, кои су имали у Стамболу великогъ Яничар-агу, а у свакомъ везирству опетъ манѣгъ Яничар-агу. Онда Турци, кои неђе да раде, дођу кодъ свогъ Яничар-аге и уишу се у Яничаре и то у кою Ортукои воли; и тако назове се правый сынъ царевъ и ага, а спаіе, кои су одъ старина са царскимъ братама были, баце за леђа и назову ѿ Папурима. Такавъ ага узме неколико момака, дође у село кое му се допадне, сазове селяке и каже имъ: „Раіо, я самъ царевъ сынъ и ага, дайте, продайте ми се да сте мои, я ђу васъ одъ свакога зулума бранити, и кои нема пореза и арача, я ђу за њѣга у займъ давати.“ Селяци обично

*) Мешѣема знамо да е судъ; али шта се овде разуме подъ „мешѣемскомъ, главогъ“ нарочито шта се у оно старо време разумевало, незнамо; ако бы ко о томе знао яснѣ, молимо да намъ пише. У.

Много оце томе противе, али то имъ ништа непомогне; онъ натури селяцима по 200—300 гроша, па каже спаи те му направи темесуѣ и тапию, да су сви селяци, томе и томе аги продали све свое баштине, и тако ти онъ онда постане читлукъ-сайбѣя, и колико годъ спаѣя узима одъ свогъ села, толико и онъ а кадъ кадъ и више.“ —

Тако су причали моме отцу да су читлуци постали, кои су до Немачке кравне траяли. После рата изваде кнезови 1793. год. хатишерѣѣ, да у београдскомъ пашалуку небуде читлук-сайбѣя ни ага, нити њиовы десетака, него само да се дае спаиско и царско. Но тога пашалука читлук-сайбѣе умоле београдскогъ везира (што е био пре Муста-паше) да они буду аге, као што су были, и да купе свое десетке и проче. Дођу кнезови о Митрову-де одъ своју нахија да порезъ порежу; везиръ Шашин-паша проучи тай ферманъ, и каже да е царъ помиловао аге, и допустио да опетъ буду као што су и были. „но идате у виласть“ рече папа кнезовима — „отишли су аге да купе свое, кажите раи да се непротиве царской заповѣсти.“ Кнезови на то сви сложно одговоре: „да они то несмеду народу казати, ербо ће ѣй народъ побити каменѣмъ“ и да бы Турке веѣма уплашили, придаду, да ће они (кнезови) морати у Немачку одъ народа бегати, ако са таквимъ гласомъ пођу у виласть. — Онда е Мустава Шинкиѣѣ био Бина-еминъ (главнѣй настоятель кадъ се какво зданѣе прави) и оправляо е и покривао у долѣмъ граду касарне што е Немаць у рату попалю; мой отаць Алекса збогъ тога што е томе Хаѣи-Мустави млогу грађу за касарне низа Саву слао, познавао се и живио е съ њимъ добро, зато оде къ њму и пожали му се на тай агинскѣй ферманъ. — „Знамъ я“, рекне Хаѣи-Мустафа — „ко е тай ферманъ извадио, но ако вы хоѣете я ѣу то лако покварити — .“ „Хоѣемо за Бога и помагаѣ!“ одговори му мой отаць и замоли га у име своју кнезова да ради о томе. — „Идите и тайно начините сваѣй мизаре (прошенѣя) на цара“ рекне му Мустава — „и удрите што выше можете имена, и кои нема мура (печата) нека прстѣ притисне.“ Тако кнезови, сваѣй попише мизаре и на Яничаре тужбу што веѣма могу учине, млога имена подпишу, прсте и мурове ударе, а потомъ тайно однесу Бина-Емину. Онъ имъ рекне: Чекайте ѣвы ту у (Београду) одговоръ ће одма доѣи. Кнезови остану да чекаю одговоръ на њина прошенѣя изъ Стамбола.

Везиръ е био яничарскѣй прѣятель и ништа не знао о томе, и кадъ види да се кнезови не разилазе изъ Београда, зовне ѣй къ себи и рекне имъ: „зашто не одлазите вы да народъ советуете, да се когодъ небы противио царскомъ ферману, него да приме свое аге — ?“ На то изговори се мой отаць да е млого яѣие догонѣю у градъ за оправке касарне и да има са Бина-Еминомъ рачуне, а кадъ сврше рачуне, да онъ и опетъ у народъ несме иѣи да имъ савѣтуе да приме ферманъ яничарскѣй, ерѣ ће га народъ каменѣмъ затрпати. Тако су и сви други кнезови; говорили, и опетъ су казали, да ће морати сви одъ народа у Немачку бегати. После тога гди-кои се кнезови прикрию. а мой отаць подъ изговоромъ да рачуне прегледа, договарао се непрестано са Хаѣи-Мустафомъ. Петнаестѣй данъ одъ тогъ дана, дотрчи татаринъ изъ Стамбола, и донесе новъ ферманъ. — Причао ми е булюбаша; имогъ

отца, Лаза изъ Трлиѣа, да е татаринъ утрчао у варошь непрестано вичуѣи: „Мазуль Шашин-паша, Мазуль! Хазуръ Хаѣи-Мустафа-паша, хазуръ! хазуръ!“

Сутра рано старѣй везиръ изаѣе изъ града, а новѣй Хаѣи-Мустафа-паша — бывши Бина-еминъ сѣдне у Сарае, а тугови му после одъ цара дођу. Кнезови дођу му и честитаю, а онъ ѣй савѣтуе да иду сваѣй у своју нахию и да народъ добро пазе, и да не дададу никоме ни найманѣгъ зулума да народу чини, но да се ѣму обраћаю. То е было око 1794. год. Међутѣмъ отишли аге и субаше по селима свое обичайне данке и десетке купити. У Београду пакъ био е неѣй Карасмаѣль, кои е свуда кудъ е годъ ходио по 30—40 момака Яничара за собомъ водѣю; онъ се спремао да у Београду буде Яничар-ага, и слабо се Хаѣи-Муста-паша покоравао. Али Хаѣи-Муста-паша кадъ се утврди мало у граду, подпусти некога Турчина, те Карасмаѣла кадъ е изъ амама изишао крозь прозоръ едне куѣе изъ пушке убие. Његова дружина сва прсне и кокуда разбегне се, а тако и они што су се у села были разишли, како чую да имъ е старенина погинуо, поплаше се и сви побегну у Видинъ къ Пасманѣи, кои се јошъ пре тога осилио и одъ султана одценио, и савъ пашалуѣ видинскѣй подъ своју владу узео, нити е што цару давао, него све себи грабио. Сви тѣй бегунци зли и горѣи кодъ ѣѣга се скупе. Сиромасма султанъ Селимъ, седамъ е везира на Видинъ съ войскама слао, да побѣде Пасманѣю, а и Хаѣи-Муста-паша изъ Београда ишао е на Видинъ и жестоко се тукао. Други пакъ везири тайно су узимали новце (мито) одъ Пасманѣе и нису хтели одъ свегъ срца туѣи га. Ту е био послао султанъ Селимъ неколико низамске войске у зеленомъ мундиру, ерѣ е Селимъ првѣй почео низамъ уводити. Но напоследку Пасман-оглу изтури своју войску у полъ на Хаѣи-Муста-пашу и на оно мало низаме те све разтераю. — А други су везири безъ боя побегли. И ту погине отаць сребрничкогъ паше Хаѣи-Сали-бега. (Тако ми е казивао изъ Ужица Асан-баша Дрляча, кои е онде на войсци био а после е био ясакѣя узъ нашегъ валѣвскогъ владѣку Данила, заедно путоуѣи и димницу купеѣи му).

Пасманѣя остане независимъ у Видину, накупи јошъ выше войске, плаћаюѣи добро на месецъ; и тако сви зликовци изъ турскогъ царства изкупе се у Видинъ. — Хаѣи-Муста-паша врати се съ войскомъ у Београдъ, а Пасман-оглу пошлѣ своју войску, да Београдъ узме и сву Србию под-а-се покори, а и Босну да себи присвои, да се лакше одъ султана бранити може. Дођу до Пожаревца, и тамо су се съ београдскомъ войскомъ добро тукли; београдске спаѣе врате ѣй у Видинъ; тако су опетъ полазили и Поречъ узели. Београдскѣй везиръ нема доста войске, зато почне купити и онъ подъ плату войнике. Порезъ е био 7 и по до 8 гроша на пола године по хатишерѣѣ; садъ везиръ подигне порезъ на 15 и на 18 гроша на пола године. Кнезове држао е као свое синове, кадъ су годъ дошли къ ѣму, по обичномъ поклонѣню постое мало турскогъ обичая ради, пакъ имъ заповѣди те сви посѣдаю, и вафу имъ даде, и како ми е отаць казивао, разговарао се съ њима као са своимъ синовима.

ма; а и народъ е био онда у најболѣму, спокојству са-
мо што е морао давати повелику порезу одъ 15 до 18
гроша. Трговина была е слободна; ко шта има, коме хо-
ће и пошто може прода. Цркве и манастири стари поч-
ну се оправљати и изнова градити, давши само 500 гро-
ша везиру за изунъ (дозволенъ); пакъ гради цркву гди
хоћешъ и колику хоћешъ.

(продуженъ слѣдуе.)

А Л И Г О Р И А

Милутине! да ти причамъ, шта старина каже,
Бданъ случай кога многи по књигама траже:
Кадъ богови примѣтише наравъ людску клету —
Одма правду и невиность, упутише свету,
Да у нѣму прва людма по правици суди,
Друга, праве по небесномъ зактеваню буди. —
Правица е у дворове отишла да с' стани,
А невиность међ' простоту, да е любовомъ рани. —
Да чистоту, добре праве у прсима храни,
Чисту савестъ одъ порока да юначки брани!
Кодъ дворова нашла правда зачетене ствари,
Свак' о свом' се бави послу, — ко за шо да мари?
У дворану правдослова дошла гди се суди,
„Сад' ће, рече дочекат' ме, овде жельно люди!“
И премда е свакиј позн'о, да е съ вишегъ света —
Повикаше „торокуша то е нека клета;
Та толкуе намъ правицу, текъ за любовь сребра“ —
И тако е истераше, гураюћ' у ребра —.
За тимъ пође свештеникомъ да ии се потужи;
И да савѣтъ светы люди' са своіемъ здружи.
Триста овде анатема на ню се излише,
И умало што богињу ядну неизбише —:
„Правду людма толковати, за овога света
Нам' е дато, а не теби, ты стокућо клета!“
Грађани е истураше на капию града,
Боећи се, да правица кодъ нѣи необвлада,

Те ће тако и истина за правицомъ поћи,
Умѣреность међу люде са Олимпа доћи. —
„И досадъ смо мы живили — па нашто намъ правда,
Текъ поредакъ да намъ квари, веселога града? —
Лепо човекъ нека живи, на овоме свету,
Право — криво — нек' докучи, само свою мету. —
Шта е право свакиј знаде, съ нѣг' намъ вайда касна,
А безъ правде да живимо, већа намъ е хасна!“
У сузама окупана, пошла далъ правда,
Крозъ ливаде и крозъ шуме, средомъ густа лада.
Мислила е, у колебу кадъ пастирску дође,
Да ће туга сва првашня овде да е прође.
Али како препаде се, кадъ невиность нађе,
Кою опетъ друга мука, одъ простака снађе! —
На камену седила е крвава и нага.
Бдва што е іошъ држала у животу снага.
Са бичеви и псима е истерали люди,
Зашто младежъ учи некой саде новой ћуди?
Међ' простоту виде правда: за шо ићи нѣ,
Гди се съ псима срамно гони, и бичеви біе —!
Узлетнула измеђ' смртны у небесне стране,
Гди богови вечну казни за самртне хране —!
Предъ престолъ е Юпитера пала, да іой суди
Зашто тако поступише съ нѣима смртни люди.
Онъ іой рече велеважно: утѣште се кѣри!
Да ће рачунъ они мени сутра, ил' къ вечери —!
Никадъ бози међ' самртне више ићи неће.
Кой годъ може нека къ нама слободно узлеће,
Само една нек' невиность међ' нѣима се нађе!
Оправдана быће свагда, кадъ е штогодъ снађе!
Та пресуда ево данасъ, овде се изриче,
Што годъ Јовишь єдномъ рекне, то се непориче! —
Одкадъ правда измеђ' людій на небо се попе,
Выше нѣне не видисмо на земљици стопе!
А невиность нѣе хтела у небо да пође,
Чекаюћи, да истина међ' самртне дође — —
Зато и садъ међ' людима видити се дае
Само име на небу іой, као богињъ сјае! — — —

М. Ж.

ДОМАЊЕ и СТРАНЕ НОВОСТИ.

Прошлость и будућность источногъ питаня.

(Продуженъ.)

III. Утерѣнъ западногъ савеза ради обране турскогъ царства.

Свако а нарочито политично предузеће пребыва у
некой неопредѣлености и неизвѣстности, догодъ нису
цѣли нѣгове точно означене, и догодъ е почетакъ извр-
шеня само на папиру. Као цѣль овогъ рата постављена

е обрана турскогъ царства одъ настатя Русіе. Лордъ
Абердинъ нѣе ни мыслио ићи далъ, а као најближе сред-
ство извршеня намышљена е една „демонстрація“ запад-
нички флота. Наскоро се показало, кои е одъ оба саюз-
ника преднячіо. Француска флота стигла е свуда, кодъ
Саламиса и Скамандера, а доцнѣе и у Боспоръ, пре ен-
глеске флоте, и опора писма цара на Сени (т. е: цара
францускогъ) раздражила су цара рускогъ, кои се пово-
сію своіомъ силомъ и достоинствомъ, а међутимъ е до-

лазакъ флоте за обрану Стамбула, и обрыцаиъ енгле-
скогъ посланика, диванъ турскій охрабрило, те є онъ и
умѣренія зактеваня свога сѣверногъ противника одбацио.
Улазкомъ руске войске у подунавска княжества — кои
є быо противъ меѣународногъ права, будући се то до-
годило усредь мира и безъ обяве рата, — быо є слѣд-
ство тогъ одбациваня турскогъ, у коме є быо положенъ
основъ велике ове европске размирице. Но почемъ се
по рѣчима, кое є царь французскій недавно изустію, у Ев-
ропи неће ништа велико и огромно извршити, а да се
о томе и явцо миѣниє европски народа не извѣсти и у-
пыта, како бы ово своимъ притискомъ и подпоромъ пре-
дубеѣма правительства у помоѣ притекло, и зато є као
цѣль овога рата поредъ достоинства, чести и независи-
мости отоманскогъ царства, кое є ваяло заклавати и у-
тврѣивати противъ руски освятелны намѣра, уєдно и
„цивилизация европска“, којой є падениємъ турскогъ цар-
ства грозила пропасть, написана на застави, коя є раз-
вѣена за обрану полумѣсеца, и зато є побуни християн-
скогъ жительство у отоманскомъ царству, кое є мисли-
ло, да є веѣ данъ нѣговогъ ослобоѣеня приснѣю, сь
найвеѣомъ рѣшителношчу угушена.

IV. Ступанъ Аустриє у европско-азіатскій покретъ.

Средньо-европска велика сила (Аустрија) узвисила
се особитимъ благоволенѣмъ божіегъ промисла одъ 1848.
год. изъ дубокогъ разстройства и гнѣнлежа да нове и
млаѣане снаге, и тако є она са свойственомъ іой поли-
тикомъ мудрости и проицательности набрзо сватила по-
ложенъ и дужность, кои є нѣой у овымъ претеѣнимъ и
опаснымъ покретима припадала. Она є брзомъ рѣшител-
ношчу и энергичнымъ владанѣмъ своимъ придобила одъ
стране Порте припознанъ и уваженъ, коя іой є одавно
припадало, но кое іой Порте не одавала. Она не выше
мыслила на преѣащнѣй одпоръ Француске и на исто тако
опасну равнодушность енглеске политике, којомъ є она
принуѣена была, стати на путь утврѣеню Руса на дол-
вѣмъ Дунаву, и спреченю нѣногъ трговачкогъ саобра-
штая. Време є дошло, да є Аустрија манъ морала уважава-
ти угушенъ мацарске буне, неголи дужность стати на
путь далѣмъ распространеню надмоѣногъ и страовитогъ
сѣверногъ сусѣда свогъ, и предстоєћемъ опасаваню по-
средствомъ оны славенски земаля, кое сь оне стране
Дунава леже. И будуѣя є улазкомъ руске войске у по-
дунавска княжества европскій миръ веѣ у ствари на-
рушенъ быо, кренула є она — Аустрија — свою войску
преко граница ердельски, и поставила є на границу ру-
ску. Томе се у Петербургу нису надали. Догаѣай овай
покварію є савъ рускій планъ, и войска руска повукла
се изъ „стратегичны призреня“ иза Прута.

Тиме є чворъ заплетя быо разрѣшенъ, и путь къ
поравнаню у смотреню независности отоманскогъ цар-
ства отворенъ, ако се сирѣчь при првомъ и порекле-
номъ намереню остати хтѣло.

V. Увеличанъ борбе посредствомъ западны сила.

Великій овай европскій залетъ веѣ є такавъ пра-
вацъ узео, коме се Енглеска, сь почетка не надала, кои

Русія не очекивала, кои Нѣмачка не вѣрвала, и кои є са-
мо Француска сь почетка сватила. А то є повиженъ Ру-
сіє а узвишенъ Француске силе. Русія є одвеѣь позно
увидила, да є у замку пала. Она є безуспѣшно покуша-
вала, да своимъ повлаченѣмъ иза Прута себе изъ замке
изплете, ерѣ докъ се она повлачила и тиме првашнѣмъ
захтеваню удовлетворила, променуло се у Енглеской
явно мишленъ и правительство. Енглеска неоскудѣва у
узвишенымъ идеама и политичной мудрости; но све є ово
условѣно и подчинѣно интересама разны партая. Тори-
сте (една партая у Енглеской) мыслили су да є дошао
згодный тренутакъ, свою моѣь опетъ лодѣи, а Радикал-
цы гледали су, да помоѣу овогъ европскогъ потряса
свое планове лакше остваре, и тако се ове две сло-
жене партає заузму за „великій ратъ“ и противиле су се
заключеню „трулогъ мира.“ Духъ ове партає показао се
наяснѣ и напоріє у оговараню и воеваню противъ
принца Алберта, коме су у кривизу приписивали нѣгово
умѣрено расположенъ мыслѣи нѣмачко миролюбіє. Грофъ
Абердинъ, а сь нѣиме и партая умѣреніи, изстуцнула є
изъ правительства, но за нѣимъ не дошла на кормило
Тористична партая, него лордъ Палмерстонъ, кои є най-
веѣма за ратъ заузеть быо, и тиме є лордъ Редклиѣъ,
когъ є посланство у Цариграду за време грофа Аберди-
на было найвеѣе противословіє, дошао у найтешнѣ спо-
разумленъ са своимъ министерствомъ, на челу коега
бьяше нѣговъ пріятель и єдномыслѣникъ, кои га є са
своимъ сильнымъ штитомъ, и одъ Француске и одъ Ау-
стриє бранити могао.

Зато є веѣь доцне было, што є царь рускій захте-
ваня своя на мано меру свое, и што є Аустрија, коя є
руско нападаиъ обуставила и спречила, ишла на спора-
зумленъ и помирень заваѣены сила. Садъ су изишле и
западне силе на среду са зактеванѣмъ гарантіє „противъ
насилны нападана“ одъ стране Русіє. Садъ се ишло на
то, да се Русія ослаби, понизи и нешкодливомъ учини,
или као што су листови енглески изражавали се, да се
Русія „осакати и важность нѣна побіє“, и тако є садъ
започео „великій ратъ.“ Француска є развила дѣлатель-
ность и силу, достойну оне велике цѣли, кою є она іошть
сь почетка предъ очима имала. Енглеска пакъ слѣдова-
ла є за Францускомъ са занемареномъ войскомъ и раз-
строенномъ войничкомъ управомъ, и она є донста слути-
ла, да ће наспрамъ свога бывшегъ старогъ противника
играти подчинѣну ролу, но она є то гледала изравнати
сѣйнымъ дѣлѣма и успѣсима на мору, и Шарль Націєрь
опоминао є свое морнаре да оштре ножеве.“

Русія, тако се говорило, прешла є одъ савладана І.
Наполеона на свимъ точкама, према югу, западу и сѣве-
ру преко оне линіє, коя є обезбѣавала слободу у Евро-
пи и нѣну цивилизацию. Она є врло мало или готово ни-
шта учинила, да, као што Волтеръ каже, свое „варвар-
ство сь поля намазано сь цивилизациомъ“ спере; она се
шта више после смрти добросрдачногъ Александра І.
све выше одъ Европе одтуѣивала и према нѣой неприя-
тельскій положай заузела. Шта є дакле быо планъ? заръ
да се Русія одъ Дунава отисне, сь црнога мора и иза
Висле реке повуче, изъ Финске изтисне, и одъ Данскогъ
престолонаслѣдства, кое є лордъ Палмерстонъ, попуштаю-

би претњама Г. Брунова, малодушнимъ подписомъ лондонскогъ трактата уступио опетъ исклучи? е ли садашнѣ станѣ стварій было за то згодно, да се оваково насилно и огромно предузеће изврши? Есу ли имали право они кои су убеђени да бы све то могуће было, ако бы цела средња Европа свой милионъ бораца противъ Русіе кренула, или напротивъ оны, кои су побѣду надъ Русима по искуству I. Наполеона и у томъ случаю за немогућно држали, но кои су савѣтовали, да се саюзне силе поравнаю съ Русіомъ на основу предлога цара Николае, и да се Европа одъ будући наслія руски закљони обшгимъ еднимъ европскимъ саюзомъ? У томе се укупна сила целе Нѣмачке ніе могла сложити, и зато е Аустрија принуђена была, да на свою руку ради.

VI. Кримска война.

Западне войске скупиле се быле кодъ Варне, где су закљонѣне быле на свое силне флоте, а руска се флота затворила у пристаништу севастопольскомъ. Еданъ походъ према Дунаву преко Добруче изпао е рђаво за рускомъ, а за ступанѣ къ Шумли ніе саюзна войска спремна была, а съ друге стране была е та точка као и сва сѣверна Турска доволно одъ Аустрије закљонѣна. И зато е саюзна войска закљочила уватити бика, кои се на Европу острвио, за левый рогъ. Тако е дакле кримска война тврдо закљочена и одважно извршена.

Битка на Алми доказала е, да се руске войске не треба башъ толико бояти, тврдиня пакъ Севастополь давала е такавъ одпоръ, да се већъ сва и морална и тактична надмоћностъ саюзничка узалудна чинила, и европско јавно мишленѣ клонило се већъ было оныма, кои су цело то предузеће кримске войне сматрали као неко немогуће и узалудно покушенѣ, и осуђивали га као неку стратегичну будалаштину, и кои бы волели, да е бойно пољѣ пренешено у малу Азію или у Бесарабію. Но при свемъ томъ была е кримска експедиція добро прорачунѣна, и она е была едино предузеће, одъ кога су се рѣшителномъ успѣху надати могли. Военый походъ саюзны сила противъ Тифлиса быо бы управлѣнъ противъ едного пришивка грдногъ рускогъ царства, и небы главну стваръ никако рѣшити могао, почемъ ніе ни мыслити, да бы се одаде у унутрашность Русіе преко Елбурса рѣке продрети могло, а продиранѣ у равницу између Прута и Днѣстра изложило бы саюзну войску оной истой судьбины, коя е постигла све пређашнѣ войске. Цела светска повестница одъ Дарія, Хистасповогъ сына до Наполеона сведочи, да у пустимъ степама и безкрайнымъ равницама оны земаля леже найвећа нѣова одбранителна снага, и да су већъ стари Скити исто тако као и нѣгови преемници Руси, излагали сваку тамо продирућу войску опасности, да постане жертва глади или силны конянички чета, или да свое спасеніе тражи у пагубномъ и грозномъ повратку.

(Закљоченѣ слѣдуе.)

ТУРСКА.

У Цариграду 23. Јануара Све ратне потребе яко су у цѣни пале и сва е лиферантска (набавлячка) радња на-

еданпутъ стала. Войска у Цариграду и око нѣга сведена е на врло малый брой. У масланскомъ стану има само око 1000 Француза; а одъ Енглеза има само нешто мало кавалеріе у Шкутару, и два баталіона у Пери и Галата-Сараю. — Али-паши, кои полази у Паризъ на конференціе, данъ е на расположенѣ паробродъ „Аячіо“; за нѣговогъ мѣстозаступника означаваю Мехмеда Киприслія. — Султанъ е почествовао маскираный балъ у енглеской палати своимъ присуствомъ.

— У Трапезунту 16. Јануара. Руси су едну часть Ерменске оставили и повукли се натрагъ къ Еривану. Закавказска експедиція Омер-пашина сасвимъ е застала; езра нѣгове войске скупля се у Ерзеруму, а самъ Омер-паша очекуе се у Трапезунту.

„Триестеръ Цайтунгъ“ садржава оне 21. точке о реформама, кое е султанъ одобрио: наблюдаванѣ хатишерифа Ѓилханскогъ, подаренѣ стары вѣро-законы повластица грчкой и ерменской цркви, разрѣшенѣ патриаршія одъ мирске и судейске власти, равноправность своіу вѣроисвѣдїй, забрана гоненя и казненя збогъ промене вѣре, пуштанѣ христїана у државна званія, подизанѣ основны народны школы, уводенѣ мирскогъ судоводства за раю, доводенѣ у редъ своіу досады постоећи грађански и криминальны закона, законикъ у свыма државнимъ езицима, преустроенѣ тавница; реформа у полицейной струцы, пописиванѣ рае у войску и пуштанѣ христїана у выше войничке чинове, преустроенѣ провинціалны властей, право, да могу и европейци набавити непокретна добра, непосредно разрезиванѣ данка; побольшанѣ саобраштайный путова, буцетъ за државне приходе и издатке, заступанѣ Христїана у државномъ савѣту, кредитна заведевія за трговину и найпосле реформа новчане системе.

Изъ Ерзерума нишу „Таймс“-у попь 23. Декембра слѣдује: „По последнимъ писмама изъ Персіе, налази се г. Мурай на путь у Батумъ. Шахъ е персискій издао свыма властима налоге, да га на путу са найвећомъ учтивости предусретаю, но писао му е уедно писмо таквогъ садржая, да е за садъ баръ свако помиренѣ немогућно. Стигла су писма одъ Ѣенерала Вилиама одъ 2. прошлогъ месеца. Онъ се налазіо у оно време у Тифлису, одкуда се спремао на путь у Москву. Нѣму и нѣговимъ друговима иде врло добро, и руске власти съ нѣима найулюднїе поступаю.

РУСИЯ.

„Сѣверна Пчела“ доноси намъ еданъ чланакъ, кои садржава проекте гвоздены путова, кои ће се у Русіи имати градити, и посредствомъ кои ће трговина и радность у Русіи процветати. Она вели, да ће се са онымъ већъ започетимъ главнымъ путемъ одъ Москве преко Туле, Орела, Курска, Харкова, Полтаве и Кременчуга до Одесе сѣдинити јошъ слѣдујеће споредне линіе: 1) одъ Орела преко Смоленска, Рѣзана, Тамбова у Саратовъ; 2) одъ Орела преко Смоленска у Витебскъ, коя ће линія, сѣдинѣна са московскимъ и одескимъ путемъ, сачинява-

среднюю саобраштайну линію између најплодніи губерніи: Орела, Туле, Калуге, Воронежа и Курска. Тиме бы трговина Риге врло процветала, и Рига бы постала Рускій Хамбургъ. Томе свему морало бы слѣдовати по большаи рѣчнѣ пловидбе одъ Витебска до Риге и проширеніи Днѣпра, како бы се одъ Смоленска до Рогачевы по Днѣпру пловити могло. Орелско-Витебска линія гвоздепогъ пута была бы онда по свимъ правцима скопчана са свима морама. Са источнимъ моремъ была бы та линія у додиру посредствомъ рѣке Днѣпра, са црнымъ моремъ посредствомъ Днѣпра и московско-одескогъ гвоздепогъ пута, а са каспскимъ моремъ посредствомъ рѣке Оке, московско-саратовске линіи и дальъ посредствомъ рѣке Волге. Овай є проектъ врло добаръ, и сачинитель овога члана доказує пробитачность тога проекта превеликомъ разликомъ цене ране у разнимъ губерніама, кое є природно слѣдство недовольны и рѣвы саобраштайны средства (т. є. путова). У Мохилеву, Смоленску, Витебску, Плескову и другимъ губерніама влада свакадъ скупоћа у најпотребніимъ за животь предметима, и цена є ране у Русіи тако различна, да є на некимъ местима (као у Тамбову) 1 рубля и 15 копѣйкѣи, а на некима опеть (као у Ковну) 18 руб.

„Сѣверна Пчела“ заузима се живо за планъ, да Русіи приватна друштва подигну ову мрежу гвоздени путова, кои ће силу Русіе удесетостручити. За садъ обраћа овай листъ свой погледъ едио на сѣверну Америку, съ којомъ є она у пріятельству; но после заключена мира доиста се неће затезати, дати саучастія и енглескимъ францускимъ и немачкимъ капиталима у овоме огромномъ предузећу, кое ће силу и матеріално благостанъ Русіе несравнено развити.

— Царъ Александеръ очекує се месеца Марта заедно са ђенераломъ Тотлебеномъ у Хелзингфорсу и Свеаборгу. Међутимъ се утврђиваня и одбранителни послови на свинъ точкама финскогъ залива ревностно продужаваю, а особито око Свеаборга и Риге.

ФРАНЦУСКА.

Єдна телеграфска депеша изъ Париза одъ 1. Фебруара явля: „Журналь де Деба“ вели, да ће се у царској беседи, приликомъ отварања камера, по свой прилици обзнанити скорашнѣ заключенѣ мира. Баронъ Бруновъ стигао є у Паризъ синоћъ. (т. є. 31. Януара) Грофа Орлова очекую у Суботу.

— Изъ Париза являю, да ће се тамо за време трајна конференція држати велика смотра надъ 100.000 войске, и да ће се на тай конаць сва войска изъ оближнихъ департамента у Паризу скупити.

У Паризу, 28. Януара. Данась є было велико министеріално засѣданіе, и саветованя држана су врло дуго. Говори се, да є царъ издао єдну прокламацію войсци.

— Дивизионный ђенераль резерве, баронъ Дено, на предложенѣ ратногъ министра добыо є орденъ почестне легіе. Као што „Монитеръ“ примѣчава, онъ є єданъ одъ најстаріи ђенерала у Европи, будући є рођенъ 1761. године, ступіо є у войску 1776. а 1794. постао є дивизионимъ ђенераломъ. Онъ є было у 7 боева, у којима є двапутъ ранѣнъ и у којима є и десно око изгубіо.

— Юче, кадъ се царъ са Канр оберомъ у Бо де Булонь шетао, угледао є четири зуава и ловачки офицера. Царъ пошлѣ негдашигъ заповедника кримске войске къ њима да їй у име његово поздрави. Али то ніе было све. Докъ се онъ — т. є. Канрберъ — съ њима разговарао, ободе царъ коня, и дошавши близу њи поздрави їй и къ себи на ручакъ позове.

— Овде се говори, да ћеду сви посланици, кои ће на конференціе доћи, многу пратню са собомъ имати.

— Кадъ се миръ заключи, быће сяянъ балъ у магистрату варошкомъ.

— Єдна телеграфска депеша изъ Штрасбурга одъ 1. Фебруара вели, да ће баронъ Бруновъ тогъ дана у Паризъ стићи. Лордъ Кларендонъ, грофъ Буоль и грофъ Кавуръ доћи ће 3. а грофъ Орловъ 6. ов. м. — Князь Чарторискій и ђенераль грофъ Замойскій были су кодъ цара при полазку на аудіенціи. Замойскій полази у Цариградъ да прими команду надъ польскимъ козачкимъ полкомъ.

— Паризъ 29. Януара. Опать Бонапарта, сынъ принца Лукіяна, отишао є у Римъ, гдѣ ће за презвитера произведенъ быти, а досадъ є само ђакомъ быо. Онъ има 27. година и спрема се да буде Алмозеніеръ а временомъ и Кардиналь.

— Овде се говори, да ће потомакъ царевъ имати титулу краля Алгирскогъ.

ЕНГЛЕСКА.

Лондонъ 29. Януара. Лордъ Ковлей енглескій посланикъ у Паризу дошао є юче у 10. сатій у вече овде, и бавиће се неколико дана. Онъ є дошао збогъ тога, да прими лично наставленіе у смотренію предстоєћи конференція. — Лордъ Кларендонъ поћи ће одавде у Паризъ при свршетку ове неделѣ, када ће рускій пуномоћникъ као што се мисли, доћи. По овоме дакле држи се да ће конференціе идућегъ понеделъника започети.

— При вечерной забави, кою є госпоя Палмерстонова прекуче давала, были су сви страни посланици. Посланикъ американскій и прайскій, кои на првой нису были, были су такође позвани.

АМЕРИКА.

Єданъ дописникъ „Нев-Йорк-Трибуна“ пише слѣдуюће о размирици енглеско-американской. Г. Буханаль, казало є да ће 1. Фебруара одавде поћи, на макаръ другій на његово место и небыо поставленъ.

ПОЛИТИЧНИЙ ПРЕГЛЕДЪ.

У Бечу 2. Фебруара. Што се годъ ближе прими чемо отвараю паризски конференция, то све съ већимъ нестрпљивимъ изчекуемо конечно заключенъ мира. Данасть се већь нико више незадоволява тьме, што су већь сви изгледы мира остварени, него свакъ е радъ, да е миръ већь у ствари заключенъ. „Морнингъ постъ“ вели, може быти башь збогъ тогъ нестрпљивя, да ће се прелиминарный уговоръ по свой прилици као сувишанъ показати, и да ће се одма безъ одлаганя приступити къ общетемъ и конечному уговараню мира. Но мы се о томъ сумняю, и то уголико више, што е „Мониторъ“, као што е познато, већь объявио, да ће се конференцие започети съ подписаньемъ прелиминарногъ уговора о миру, и да ће се текъ после, кадъ се овай формалитетъ сверши, приступити къ общетемъ заключеню мира.

— У берлинскимъ политичнымъ круговима говори се одъ неколико дана о близу предстоѣмемъ одпутованю министерскогъ президента г. Мантайфела у Паризъ. Томе надано даде су поводъ речи, кое е баронъ Мантайфель недавно у едномъ берлинскомъ салону изустіо. Говори се такође, да се баронъ Мантайфель одъ некогъ доба врло ревностно упражнявау французскомъ языку, и да га

еданъ у Берлину живећий Французъ у тайне французскогъ языка и разговора посвећава, ерь као што е познато, овай прайскій министръ ние башь тако вештъ у французскомъ языку.

— Баронъ Буркней стигао е 27. Януара у Дрезду и одсео е у французской посланичкой палаты. Одма чимъ е стигао, посѣтио е онъ барона Байста, саксонскогъ министерскогъ президента, кои е ову посѣту іошть истога дана у вече вратио. Сутраданъ продужио е французскій дипломатъ свой путь далъ у Паризъ.

— Изъ Париза телеграфираю подъ 30. Януара слѣдуюће: Іошть ние извѣстно, да ли ће се конференцие као што „Морнингъ постъ“ явля, іошть и у идущій понедѣлякъ започети. Лордъ Кларендонъ и грофъ Буоль очекую се 4. Фебруара у Паризу, грофъ Орловъ стићи ће тамо 6. или 7. Фебруара, а Али-паша 9. или 10. — Конференцие пакъ започѣе се 10. или 11. Фебруара.

Течай новаца: Дукаты, 4. Фор. 56 кр. за банке

После дужегъ болована представила се у вѣчностъ 4. Фебр. у 4. сата после подне МИЛИЦА супруга г. Милоя Божића чл. Апелацие. Тѣло е пѣно 6. т. м. сарапѣно. Опечальный супругъ и сынови нѣни са свима сроднимъ, являю овай жалостный случай своимъ удалнымъ пріятельима и познаницима.

У Београду 7. Фебруара 1856. г.

ОГЛАСИ.

(1—3) Общитива вароши вел. Градишта у окр. Пожаревачкомъ, жели свою ново-озидану црkvу сву изнутра малати, чега ради позива гг. живописце, кои бы сигуранъ быо овога посла примити се и кои о томъ искусна свидѣтельства поднети може, нека на данъ 20. Марта тек. г. ради погодбе кодъ поменуते общитине предстаити изволе.

Одъ стране общитине вел. Градишта

Предсѣдатель

Стефанъ Нешинъ.

Стецишта се отвараю:

При Суду Окр. Београдскогъ надъ масомъ поч. Крсте Јовановића изъ Гроцке 27. Фебруара.

При Суду Окр. Нурискогъ надъ масомъ поч. Станоя Бвтића изъ Д. Видова 27. Фебруара.

Продаваће се:

Началничество Окр. Крайнскогъ продаваће добра поч. Гица Јовановића изъ Неготина 1. 2. 3. Марта

Нач. Окр. Смедревскогъ продаваће добра Ђоке Здравковића 1. 2. 3. Марта

Судъ Окр. Пожаревачкогъ прогласіо е Симу Мошића изъ Божевца зе распискубу

Дружество Србске словесности спустило е цену Гласницима на 6. гр. дюжкошнѣи изишавши Гласници продава се ће за 1 дваницкъ

ДВА КОНЯ

савршено здрава и безъ икакве мане, неколико линія манъ одъ 16 шака висока, текъ у шестой години и еднаке длаке, има на продаю. Распытати се може у кнѣжари г. Велимира Валожића у Београду.

(1—3) У дућану преко пута одъ Б. лена има на продаю фина брашна: као мунтмела и ауспуга, на мало и на по-више, по умѣрену цену.

Коме бы годъ одъ данастъ поднесена была ради исплате какова признаница или рачунъ одъ мое стране, а на нѣима бы се налазио датумъ пре данашнѣга, па ма быо на нѣима и самый мой подписъ или бывшега могъ одправника г. Васе Поповића, нека нишошто неисплауе, ерь такъову исплату нећу припознати.

У Београду 8. Фебруара 1856.

Милошъ Поповићъ,

бывшій Учредникъ и Издаватель Србски Новина.

(1—3) Како е подписанный отворіо фабрику винскогъ сирѣта, то се препоруче гг. купцима, кои бы таковогъ имати желели, было на мало или на много, па и у своимъ бурадима, да ће свакога врло добримъ сирѣтомъ и умѣреномъ цѣномъ послужити. Фабрика се налази у Палилуди кодъ „два голуба“, но моћи ће свакій, кои на манъ узети жели, добити и у нѣговой кући, гдѣ е отворіо продавницу истогъ сирѣта.

Ђорђе Молеровићъ.